

KJAK

Viðareiðistunnilin er fyri øll

Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttir
Løgtingslimur

Endamálið hjá okkum er ikki at minka, men at vaksa um landið. Hetta er ein kendur fyrrverandi landspolitikari kendur fyri at siga, tá hann varð spurður, hví løgtingið fór undir at byggja fleiri tunlar á Kalsoynni. Tað vóru nógv fólk, ið hildu ætlanina vera burtur við, tí hví skuldu landið brúkar nógvan pening uppá tunnlar, ið bara komu nøkrum fáum fólki til góðar?

Viðareiðstunnilin
Í dag er tað eingin, ið setur spurnartekin við avgerðina, tí vit taka tunnlarnir fyri givnar. Men nú eins og áður, eru tað framvegis fólk, ið finnast hvassliga at ilógum í infrakervinum. Tak t.d. Viðareiðstunnilin. Røddir vilja vera við, at tað er spill av almennum pengum, at landið brúkar 162 mió. kr. uppá ein tunnil, ið bert kemur nøkrum fáum viðoyngum til góðar. Pengarnir kundu

heldur verið nýttir til bleyt virðir ístaðin. Í mínum føri er tað ikki ein spurningur um antin/ella, men bæði/og. Vit hava tørv á bleytum og hørðum virðum.

Breið semja
Tí eri eg serstakliga fegin um, at vit funnu eina breiða semju, ið gekk tvørtur um flokkar og hugsjónir, andstøðu og samgongu, har allir flokkar á Tingið stóðu saman um Viðareiðistunnilin. Hetta er ikki bert ein iløga fyri viðoyingar, sum nøkur fá uppáhald, men ein iløga í føroyska samfelagið, tí tunnilin kemur øllum til góðar. Akkurát sum tunlarnir á Kalsoynni! Og eg kundi ikki verið meir samd í, at endamálið hjá okkum er ikki at minka, men at vaksa um landið.

Vit kunnu eisini fara aftur til, tá tosið um fast samband til Vágar og Norðoyggjar tók seg upp. Tá vóru røddir frammi, sum mettu hetta vera óðamannaverk og oyðsl av peningi. Gjældur bleiv enntá eisini gjørt burtur úr hesum vísiðum. Hvar eru hesar røddir í dag ? Hesir tunlar eru størsta frambrot í føroyskari samferðslusøgu. Hetta var framsiggið. Nú ynskir ongin seg aftur til tíðina, tá Sam sigldi um Vestmannasund og Dúgván um Leirvíksfjørð.

Vit kunnu eisini fara enn longur aftur. Aftur til tíðina tá Immanuel og seinni Másin

sigldi av Klaksvík tíðliga um morgunin norð ígjøgnum Haraldsund, norð um Múlan til Múla, Viðareiðis/Leitið, Hvannasund og Norðdepil og víðari til Svínø og Fugloy. Hetta var ein sera langur og til tíðir sera strævin og baldrutur tútur.

Ongin okkara ynskir seg aftur til hesa tíðina, men uttan persónar úti um landið, sum hava kempað og framvegis kempa fyri at bóta um samferðsluna vóru vit kanska framvegis har. Í dag er tað ein sjálffylgja at sleppa undan at fara um Múlan við Rituni. Nú koyra vit ígjøgnum tunlarnar norð í Hvannasund og var hetta eitt stórt frambrot í síni tíð.

Vit eiga tó ikki at steðga her, men arbeiða fram ímóti at fáa nýggjar tunlar Norður um Fjall til vakra, sermerkta og stórslygna økið í norður Norðoyggjum. Stóru ferðamannabussarnir og onnur stór akfør sleppa ikki ígjøgnum núverandi tunlar og tað kunnu vit ikki bjóða hesum økinum. Útlendingar eiga eisini at fáa høvið at siggja hesa perluna í Føroyum. Eisini er nógv virksema við tungari ferðslu í økinum. Jú tíðirnar broytast enn sum áður, tá Immanuel og Másin sigldu og vit skulu ikki steðga útbyggingini í okkara tíð. Vit skulu vera eins framsíggin, sum fólk vóru tá.

Tíbetur hava vit upp ígjøgnum tíðirnar havt politikarar og annað gott fólk úti um

landið, sum hava kempað fyri at útbyggja infrakervið. Uttan hesar persónar trúgvi eg ikki at landið var so væl samanbundið, sum vit siggja tað í dag. Tó eiga vit nú ikki at hvíla á laurblerbløðunum og steðga við útbyggingini av infrakervinum.

Tunlarnir Norður um Fjall

Tunlarnir Norður um Fjall eru skjótt hálvthundrað ára gamlir og hóska als ikki til øktu ferðsluna, sum er ígjøgnum teir í dag. Kann til stuttleikar nevna, at tunlarnir Norður um Fjall í síni tíð kostaðu 7,5 mill. Av hesum rindaðu Hvannasunds og Klaksvíkar kommunu 15 %.

Í langtíðariløguætlanini eru tunlarnir Norður um Fjall raðfestir eftir Hvalbiartunnilin.

Viðareiðistunnilin var tað, sum politisk semja fekst um hesa ferð. Hetta eitt stórt stig á leiðini at betra um samferðsluna, tí sum øllum kunnugt er Viðareiðisvegurin vandamikil farleið. Tað eru nógv dømir um tað.

Nú gleða vit okkum øll til arbeiðið fer í gongd og vónandi fer tað at ganga skjótt og væl.

Eg vóni og ynski og vænti eisini, at Viðareiðistunnilin verður til gleði og gagns fyri allar føroyingar og fyri tey ferðafólk, sum koma hendan vegin.

ABC barnahjálpi kunningar-tiltak í Miðvági

Tíðindaskriv frá ABC barnahjálpinum

Hóskvøldið, 6. mars kl. 19.30, skipar ABC barnahjálpi fyri kunningarartiltaki í missi-ónshúsinum í Miðvági. Hilda Viderø fer at greiða frá arbeiðinum í Liberia og Monica í Holusteini fer at fortelja um eina nýggja spennandi útbúgving.

Hilda Viderø er leiðari fyri verkætlanini hjá ABC barnahjálpi í Liberia. Hon fer at greiða frá hvussu tað gongur á barnaheiminum og hvørjar ætlanir vit hava komandi árinum. Eisini fer hon at sýna myndir og filmsbrot. Hilda ferðast javnan til Liberia og hevur nógvar spennandi søgur at siga frá barnunum og landinum.

Monica í Holusteini, sum er í starvsvenjing hjá ABC barnahjálpi, fer at hugleiða um sjálvboðið arbeiði og greiða frá útbúgving sínari.

Monica lesur K3 á Diakonisssestiftelsen á Frederiksberg. Útbúgvingin vendir sær millum annað til fólk, ið ynskja at vera við í sjálv-bodnum arbeiði.

Møguleiki verður at seta spurningar og ein drekkamuður verður at fáa.

Henry er eisini eitt av børnunum á barnaheiminum hjá ABC barnahjálpi. Hann hevur serliga stuðul fyri neyðini fyri at mennast. Eitt barn, sum hann, hevur ikki góðar móguleikar í einum landi sum Liberia, men við hjálpi frá ABC barnahjálpi kann Henry fáa eitt gott lív.

Hesi bæði eru tvey av teimum gott 40 børnum og ungu á barnaheiminum í Liberia, sum ABC barnahjálpi stuðlar.

ABC barnahjálpi í Føroyum stuðlar eisini umleið 60 børnum í Senegal.

Við tinar hjálpi kunnu vit hjálpa enn fleiri.

Hilda saman við Opheliu og Henry. Ophelia varð tikin til barnasoldat bert 10 ára gomul. Hon var vitni til, at hermenn drupu mammu, pápa og tveir beiggar hennara. Síðan tóku teir hana við sær og góvu henni eina maskinpistol. Ophelia gjørdist leiðari fyri egnari herdeild. Hon hevði einki val - gjørdi hon ikki, sum hon varð biðin, bleiv hon sjálv dripin. Tað hevur tikið drúgvu tíð hjá henni at læra, tí fortíðin hevur sett so djúp spor í hennara sál og sinni, at hon hevur ilt við at finna frið og bindindi til læra. Ræðuligu tankarnir frá krígunum órógva hana nóg, men við hjálpi frá ABC barnahjálpi dugir hon í dag at lesa

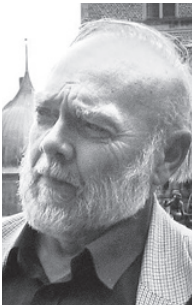
argumenteraði við, at meðan tað harðrenda skotskt/ eingilska valdið var MÁL-TÝNANDI, var tann lagaliga og milda danska umsitingin MÁL-VARÐVEITANDI, og tað er akkurát øvugt av tí, sum okkara einoygdu nationalistar plaga at prædika og postulera.

Hesum áttu føroyskir loysingarmenn onkuntíð at filosofera eitt sindur um, hvis teir finga eina reflekterandi løtu ella eitt politiskt edrúligt skotbrá í øllum tí paranoia nationalromantiska orðaskvaldrinum. Og so vága nakrir "søguligir analfabetar"

sær at kalla okkum "kúgaðar" av danskari imperialismu. Tað er beinleiðis komiskt, tá ið samanborið verður við, hvussu virkulig imperium tiggjaðu sær og reelt KÚG-ADU.

Danska Ríkið var okkum ein robust kulturell lívd, sum vit málsliga krokaðu aftanfyri, tí danska umsitingin ongantíð kravdi, at vit skuldu halda uppat við føroyskum máli í gerandislívinum. Hetta gloyma loysingar, tá ið teir gorra sítt fanatiska og ógrundaða hat móti Danmark.

Norrøni lagnudagurin 20. februar 1472

Virgar Dalsgaard

Henda sorgardag blivu teir norrønu oyggjabólkarnir, Hetland og Orkney-oyggjar, endaliga innlimaðar í tað skotska Ríkið sum bretskt skattaøki. Trý ár frammanundan var prinsessa Margreta, sum var dóttir tann danska kongin

Christian tann Fyrsta blivin gift við tí skotska konginum Jákupi tí Triðja. Christian skuldi, sum siður var, betala Jákupi kongi heimanfylgju (meðgift) ...afturvið dóttirini. Men við tað, at Christian, sum so nógvir danskir kongar var í kroniskari penganeyð, valdi hann at pantseta teir norrønu oyggjabólkarnar til tann skotska kongin.

Men tá ið terminin fyri innloysing av pantinum kom í 1472, var Christian framvegis akkurát líka insolventur, og tessvegna tók Jákup yvirvaldið á teimum norrønu oyggja-bólkunum. Christian Fyrsti var eitt oyðiland, og tað einasta góða, sum spurdist burtur úr hansara stjórnartíð var, at hann í

1479 bygdí kjøpinhavnarum eitt universitet, sum var eitt av teimum fyrstu í Norður-europa.

Tá ið Christian fann uppá sína ólukkuligu pantseting, tosaðu fólk í Hetlandi og Orkney-oyggjunum enn eitt norrønt mál, sum líktist nógv føroyskum, burtur-sæð frá dialektalum muni og nakað øðrvísi úttalu. Men so skjótt sum skotar og aðrir bretar høvdu fingið yvirvaldið á teimum norrønu landslutunum, fóru teir undir eina eirindaleyða og sjáldsama brutala ANGLISERING av íbúgvarunum.

Bretar og bretska valdið brúktu bæði mál-forboð og deportatið (tvingsuls-flyting) móti teimum fólki,

sum andøvdu ímóti eingilskum máli og skotskari mentan. Vit kundu væl havt fingið somu lagnu, sum hesir illa viðfarnu fólkabólkar. Tann eingilska framferðin og tann skotski atburðurin í hesum landaøkjum er ein ræðulig og óavvaskilig skomm fyri tað bretska imperið.

Serliga fúlt bóru teir seg at so seint sum í 17. øld undir tí náðileysa sir PATRICK, tá ið hetlendingar blivu beinleiðis pindir og revsaðir fyri sína norrønu tungu, meðan adrir vóru tvangsflyttir til tað skotska hálandið, tí teir ikki vildu tosa eingilskt.

Søgan dokumenterar týðuliga tað faktum, sum javn-aðarhøvdingurin Petur Mohr Dam so javnan og trúliga